

Протокол засідання №2/2022
Науково-експертної ради Державної екологічної інспекції України

Дата проведення/ Date: 28.03.2023

Час початку/ Time: 16.00

Формат проведення/ Туре: зустріч в режимі відеоконференції в системі ZOOM / Zoom-Conference

Засідання Науково-експертної ради Державної екологічної інспекції України (далі – НЕР Держекоінспекції) проводив т.в.о. Голови Державної екологічної інспекції України, Голова НЕР **Ігор ЗУБОВИЧ**.

Секретар НЕР Держекоінспекції – **Андрій МОРОЗ** /

Meeting of the Science-Expert Council of the State Environmental Inspectorate of Ukraine (hereinafter – SEC of the SEI) was held by the acting Head of the State Environmental Inspectorate of Ukraine, Head of SEC, **Mr. Ihor ZUBOVYCH**.

Secretary of the SEC is **Mr. Andrii MOROZ**.

Члени НЕР/ Members of SEC: Ігор ЖДАНІЮК/ Ihor ZHDANIUK, Марк ЖЕЛЕЗНЯК/ Mark ZHELEZNYAK, Михайло САВЕНЕЦЬ/ Mykhaylo SAVENETS, Сергій АФАНАСЬЄВ/ Sergiy AFANASYEV, Яків ДІДУХ/ Yakiv DIDUKH, Андрій ДЕМИДЕНКО / Andriy DEMYDENKO, Андрій ШЕЛЕСТОВ/ Andrii SHELESTOV, Микола ТАЛЕРКО/ Mykola TALERKO, Олена ТУРОС/ Olena TUROS, Віктор КОМОРИН/ Viktor KOMORIN, Людмила ЦИГАНОК/ Liudmyla TSYGANOK, Світлана БЕРЗІНА/ Svitlana BERZINA, Аліна СОКОЛЕНКО/ Alina SOKOLENKO.

Секретар НЕР Андрій МОРОЗ / Secretary of the SEC Andrii MOROZ.

Присутні запрошені особи/ Invited persons:

1. Рімма КУШТИМ, старший експерт з питань моніторингу якості атмосферного повітря Команди підтримки реформ Міндовкілля / Rimma KUSHTYM, Senior expert on air quality monitoring of the Reform Support Team of the Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine.
2. Члени експертної підгрупи по оцінці шкоди внаслідок забруднення атмосферного повітря Оперативного штабу при Держекоінспекції / Experts of air pollution assessments subgroup of the Operative Headquarter acting on the basis of the State Environmental Inspectorate of Ukraine:
 - a. Іван КОВАЛЕЦЬ / Ivan KOVALETS
 - b. Аріна ПЕТРОСЯН / Arina PETROSYAN
 - c. Тетяна МАРЕМУХА / Tetyana MAREMUKHA
3. Представники Державної екологічної інспекції України / Representatives of the State Environmental Inspectorate of Ukraine:
 - a. Максим ЖЕЛЕЗНЯК / Maksym ZHELEZNYAK
 - b. Алла СЕМЕНЕЦЬ / Alla SEMENETS
 - c. Віктор ЧЕРЕВКО / Viktor CHEREVKO
 - d. Олег ПАВЛЕНКО / Oleg PAVLENKO
 - e. Олена РЕУТОВА / Olena REUTOVA
 - f. Поліна ПИРОГОВА / Alina PYROGOVA
4. Уповноважений представник Програми ООН з навколишнього природного середовища **Pier CARLO SANDEI**, UNEP Representative in Ukraine
5. Департамент моніторингу атмосферного повітря Програми ООН з навколишнього природного середовища **Tomas MARQUES**, UNEP, air pollution monitoring Department

6. Консультант Програми ООН з навколишнього природного середовища **Katherine HALL**, UNEP consultant
7. Регіональний радник підрозділу з природного середовища Європейської економічної комісії ООН **Sarangoo RADNAARAGCHAA**, UNECE, Regional Adviser Environment Division
8. Програмний менеджер підрозділу з природного середовища Європейської економічної комісії ООН **Antoine NUNES**, UNECE EPR programme manager
9. Програмний дослідник підрозділу з природного середовища Європейської економічної комісії ООН **Karin FUERI**, UNECE EPR programme researcher
10. Секретаріат атмосферного повітря Європейської економічної комісії ООН **Ketevan KORDZAKHIA**, UNECE Air Convention secretariat
11. Проектний менеджер Програми розвитку ООН **Philip PEIRCE**, UNDP, Project Manager, project «Support to Early Recovery in War-Affected Areas of Ukraine»
12. Спеціаліст зі стратегічного планування Програми розвитку ООН **Nazarii ATAMANCHUK**, UNDP, Strategic Planning Specialist, UN Recovery and Peacebuilding Programme
13. Менеджер програми по роботі з відходами та сміттям Програми розвитку ООН **Martin BJERREGAARD**, UNDP Debris&Waste Manager
14. Експерт з довкілля Програми розвитку ООН **Maia ROSSI**, UNDP Environmental Expert
15. Спеціаліст з довкілля Програми розвитку ООН **Oleksii PYRIKOV**, UNDP, Environmental Specialist, UN Recovery and Peacebuilding Programme
16. Спеціаліст з довкілля Програми розвитку ООН **Olga SYUTIKOVA**, UNDP, Environmental Specialist, UN Recovery and Peacebuilding Programme
17. Старший спеціаліст програми моніторингу довкілля ОБСЄ **Liudmyla PIDVALNA**, OSCE, Senior Specialist of the Project “Environmental Monitoring of War against Ukraine”
18. **Андрій ПИЛИПЕНКО**, адвокат, партнер Адвокатського об'єднання «АФ «Сергій Козьяков та Партнери» / **Andrii PILIPENKO**, attorney, partner of Attorney Union “Sergii Koziakov&Partners”
19. **Євген КРАМАРЕНКО**, адвокат, керуючий партнер Адвокатського бюро Євгена Крамаренка / **Yevhen KRAMARENKO**, attorney, Managing Partner of the Attorney Bureau Yevgena Kramarenko

У відповідності до п. 7 Положення про НЕР Держекоінспекції, Голова НЕР Ігор ЗУБОВИЧ відкрив засідання і повідомив, що основним питанням поточного засідання є обговорення проекту методики з оцінки шкоди заподіяної внаслідок забруднення атмосферного повітря, у зв'язку зі збройною агресією рф / According to p. 7 of the Rules of the SEC of the SEI, Head of the SEC Mr. Ihor ZUBOVYCH opened the Meeting and informed everyone about the topic of the meeting “Discussions on the draft of the methodology on assessments the damage caused by atmospheric air pollution due to the aggression of the russian federation”.

Перед обговоренням питань з порядку денного Голова НЕР Ігор ЗУБОВИЧ подякував науковцям, представникам громадськості та запрошеним особам за їхню активну позицію і бажання долучитися до обговорення проекту методики, щоб врахувати всі міжнародні принципи оцінки екологічних збитків/ Before the discussions on the Meeting agenda, Head of the SEC Mr. Ihor ZUBOVYCH thanked to the scientists, representatives of the public organizations and to the invited people for their active position and willingness to be attracted to the discussion of the draft of methodology to consider all international assessment principles of the environmental losses.

СЛУХАЛИ / LISTENED to:

1. **Михайла САВЕНЦЯ:** Презентацію проекту методики з оцінки шкоди заподіяної внаслідок забруднення атмосферного повітря, у зв'язку зі збройною агресією РФ розробленої експертами підгрупи з оцінки шкоди завданої атмосферному повітрю Оперативного штабу Держекоінспекції / Presentation of the draft of the methodology on assessments the damage caused by atmospheric air pollution due to the aggression of the Russian Federation developed by the experts of air pollution assessments subgroup of the Operative Headquarter of the State Environmental Inspectorate of Ukraine (SEI). Presentation was prepared by **Mykhaylo SAVENETS**.

Основні тези та пропозиції/ Basic thesis:

- 1.1. Затверджена Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України методика з оцінки збитків заподіяних атмосферному повітрю (Наказ №175 від 13.04.2022 р.), яка була розроблена у період, які вимагалися Кабінетом Міністрів України на виконання Постанови КМУ №326 від 20.03.2022 р., не враховує міжнародні принципи та рекомендації щодо оцінки екологічної шкоди, зокрема таких організацій як: European Environment Agency (EEA), US Environmental Protection Agency (US EPA), World Health Organization (WHO) та інших, адже Держекоінспекція до війни не здійснювала активної міжнародної діяльності та комунікації, а згідно Положення затвердженого КМУ (Постанова №275 від 19.04.2017 р.) Держекоінспекція є органом, який реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, тому безпосередньо займається фіксацією випадків екологічної шкоди. По цій причині доцільно було б розробку методик з оцінки екологічних збитків закріпити за органом центральної влади відповідальним за формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища / Methodology approved by the Ministry of environmental protection and natural resources of Ukraine (order #175 from 13.04.2022) that was developed during the deadlines required by the Cabinet of Ministers of Ukraine to provide the execution of the Resolution of the CMU #326 from 20.03.2022, is not based on the international principles and recommendations on environmental damage assessment from the following organizations: European Environment Agency (EEA), US Environmental Protection Agency (US EPA), World Health Organization (WHO) and others, and the State Environmental Inspectorate of Ukraine (SEI) was not engaged into active international activity and communication before war, at the same time, according to the Regulations approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine (Resolution #275 from 19.04.2017), the SEI is the state body executing state policy of state supervision (control) in the field of environmental protection, thus it is directly engaged into the fixation process of environmental damage. That's why it is recommended to provide the development of the methodology by the state body responsible for the formation of state policy in the field of environmental protection.
- 1.2. До розробки проекту методики, яку представляє М. САВЕНЕЦЬ, було залучено 12 експертів, в тому числі: 4 представники установ НАН України, 2 представники установ НАМН України, 2 доктори наук з відповідною спеціалізацією та спеціалісти-практики / 12 experts were involved in the development of the draft of methodology presented by M. SAVENETS, including: 4 representatives of institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2 representatives of institutions of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, 2 Sci Dr. with relevant expertise, and practicing specialists.

- 1.3. Розробка проекту методики потребує часу для підготовки проекту документу, погодження його з національними та міжнародними експертами, проведення процедури апробації, тому реальний фактичний час для підготовки проекту методики для спеціалістів, які зайняті безпосередньо методикою складає близько 8 – 12 місяців. Як керівник підгрупи Робочої групи експертів Оперативного штабу при Держекоінспекції, акцентовано увагу, що Михайло САВЕНЕЦЬ спільно з іншими експертами підгрупи по розробці методики з оцінки збитків атмосферного повітря залучені до вказаної діяльності на громадських (волонтерських) засадах, тому робота над розробкою проекту методики поєднується всіма експертами Оперативного штабу при Держекоінспекції з роботою за основною діяльністю кожного експерта, яка не пов'язана з розробкою методики / The development of the draft of methodology requires time to prepare, its coordination with national and international experts, conduct the testing procedure, so the actual time for preparing the methodology is about 8-12 months. Mykhailo SAVENETS together with other experts of the subgroup for the development of the methodology on assessments the damage caused by atmospheric air pollution, due to the aggression of the russian federation, is involved in the mentioned activity on a voluntary basis. So, the work on the development of the project methodology is combined by all experts of the Operative Headquarter of the State Environmental Inspectorate of Ukraine with their main activities, which are not related to the development of the methodology.
- 1.4. Розроблений експертами Оперативного штабу Держекоінспекції проект методики з оцінки шкоди заподіяної внаслідок забруднення атмосферного повітря, у зв'язку зі збройною агресією рф, враховує вимоги та рекомендації вищезазначених організацій, а також Всесвітньої Метеорологічної Організації (ВМО), Міжурядової групи експертів з питань зміни клімату (ІРСС) та інших. Саме тому, на думку експертів підгрупи Оперативного штабу при Держекоінспекції вказаний проект методики з оцінки шкоди заподіяної внаслідок забруднення атмосферного повітря, у зв'язку зі збройною агресією рф, за умови його рецензування міжнародними експертами, має більшу ймовірність на прийняття такої методики до уваги при визначенні міжнародними судовими чи квазі-судовими органами розміру компенсацій, які має сплатити рф, в тому числі за збитки заподіяні навколишньому природному середовищу / Developed by experts of the Operative Headquarter of the State Environmental Inspectorate of Ukraine, the draft of the methodology on assessments the damage caused by atmospheric air pollution due to the aggression of the russian federation comprises the requirements and recommendations of the aforementioned organizations, as well as the World Meteorological Organization (WMO), the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), and others. Therefore, according to the experts of the sub-group of the Operative Headquarter of the State Environmental Inspectorate, the draft of the methodology on assessments the damage caused by atmospheric air pollution due to the aggression of the russian federation, subject to its review by international experts, is more likely to be taken into account when determining the size of compensations to be paid by the russian federation by international judicial or quasi-judicial bodies, including compensations for damages caused to the environment.
- 1.5. Запропонував звернутися до міжнародних партнерів з метою проведення ними рецензування проекту розробленої методики та з метою надання ними консультацій і роз'яснень національним експертам щодо обрахунку екологічної шкоди внаслідок горіння складних об'єктів (торгові центри,

складські приміщенні з різними товарами, промислові ринки і т.д.) / It was proposed to seek the assistance of international partners to conduct a review of the developed methodology and to provide consultations and explanations to national experts regarding the calculation of environmental damage caused by the burning of complex objects (such as shopping centers, warehouses with various goods, industrial markets, etc.).

Питання та уточнення/ Questions and comments:

Андрій ДЕМИДЕНКО/ Andrii DEMYDENKO, Олена ТУРОС/ Olena TUROS, Ігор ЖДАНЮК/ Ihor ZHDANIUK, Сергій АФАНАСЬЄВ/ Sergiy AFANASYEV, Яків ДІДУХ/ Yakiv DIDUKH, Ольга СЮТИКОВА/ Olga SYUTIKOVA, Андрій МОРОЗ/ Andrii MOROZ, Михайло САВЕНЕЦЬ/ Mykhaylo SAVENETS.

2. **Андрія ДЕМИДЕНКА:** Презентацію експертної оцінки перешкод в отриманні Україною компенсацій за шкоду довкіллю в результаті агресії РФ / Presentation of the expert assessment of obstacles in Ukraine's compensation process for environmental damage caused by Russian aggression. Presentation was prepared by **Andriy DEMYDENKO**.

Основні тези та пропозиції/ Basic thesis:

- 2.1. Діяльність підгрупи Оперативного штабу при Держекоінспекції з проведеної аналітичної роботи по вивченню проблем і недоліків при стягненні компенсацій за екологічну шкоду в попередніх військових конфліктах у світі, зокрема у конфліктах Кувейт – Ірак та Коста-Ріка – Нікарагуа показала ряд зауважень, які мають враховуватися як при здійсненні фіксації випадків екологічної шкоди, так і при розробці та застосуванні методик з оцінки заподіяних екологічних збитків / Activity of the analytical expert subgroup of the Operative Headquarter searching problems and shortcomings in the compensation process of environmental damage in the past military conflicts of the world, especially considering conflicts Kuwait – Iraq and Costa-Rika – Nicaragua has defined some highlights that should be taken into account during the investigation of the environmental cases and during the development and application (usage) of the methodology in assessment of the environmental losses
- 2.2. На даний час існує істотна невідповідність національної нормативно-правової бази, зокрема, Постанови Кабінету Міністрів України №326 від 20.03.2022 р., як чинній системі українського законодавства, так принципам і рекомендаціям міжнародних організацій в частині визначення екологічної шкоди, здійснення обрахунку екологічних збитків / At the moment there is some contradiction of the current national legislation, especially in compliance with the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine #326 from March, 20, 2022, current Ukrainian legislation, as well as with the recommendations of the international organizations in defining environmental damage and assessment of the environmental losses
- 2.3. Експертам потрібно визначити принципи обрахунку екологічної шкоди: чи шкода здоров'ю людей, чи шкода природному ресурсу. Запропоновано сфокусуватися на принципі «Шкода природному ресурсу», оскільки принцип «Шкода здоров'ю» хоч і являється більш актуальним, однак є таким, що може бути набагато складніше доведений у грошовому розмірі. А з урахуванням значної міграції населення України з початком військового вторгнення РФ до України та відсутності належного рівня медичних досліджень та спостережень про вплив на здоров'я населення, принцип «Шкода здоров'ю»

буде передбачати проблеми у віднайденні причинно-наслідкового зв'язку з впливом забруднення природного ресурсу на людське здоров'я та життя / Experts should define the principles of the assessment of the environmental damage: either harm (damage) to human health or harm (damage) to natural resource. It is proposed to focus on the "Harm to natural resource" due to the fact the principle "Harm to human health" is more difficult to be proven and assessed, however it is more actual. Taking into account significant population migration in Ukraine since the Russian military invasion into Ukraine and the absence of the proper medical research and monitoring on the impact to human health, the principle "Harm to human health" may come across with the problems of the proving causal relationship between the pollution of the natural resource and human health impact.

- 2.4. Застосований у поточній діючій на даний час методиці підхід, який базується на визначенні розмірів еко-податку, також пропонується не застосовувати при визначенні розмірів компенсацій за екологічну шкоду заподіяну атмосферному повітрю, оскільки за останні роки було нараховано близько 4 млрд.грн. еко-податку, а за рік військової агресії вже визначено більше 1 трильйона гривень екологічних збитків, в основному, через застосування підвищених коефіцієнтів щодо забруднення під час військового стану у діючій методиці / However the principle based on the environmental tax approach that is used in the current methodology on air pollution assessment is also proposed not to be used in the process of assessment environmental losses caused by air pollution for the compensation reasons, due to the fact that the calculated amount of the environmental tax (appr. UAH 4 bln. for the last years) significantly differs from the calculated amounts of environmental losses (more UAH 1 trln.) mainly due to the usage of the higher coefficients of the pollution on cases caused during martial law in the current approved methodology.
- 2.5. Запропонований проект методики, на думку експерта, потребує зміни використаних юридичних понять та принципу визначення екологічної шкоди (на принцип «Шкода природному ресурсу») / The draft of the methodology discussed during the meeting, on expert's opinion, needs the change of legal definitions and the principle of the assessment of environmental damage (should be changed to the principle "Harm to natural resource").
- 2.6. При цьому, на думку експерта, діюча затверджена Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України методика з оцінки екологічної шкоди заподіяної атмосферному повітрю не може бути використана при розрахунку компенсацій за заподіяну екологічну шкоду через неврахування в ній міжнародних принципів та підходів / At the same time, on expert's opinion, current valid methodology on assessment the environmental damage caused to atmospheric air approved by the Ministry of the environmental protection and natural resources of Ukraine, can not be used in the process of calculation the environmental damage compensation due to the omission of the international principles and approaches
- 2.7. **Запропонував/ Proposed:**
 - 2.7.1. Звернутися до Єврокомісії та використати EU Civil Protection Mechanism для отримання консультацій, експертної підтримки у розробці методик з оцінки екологічної шкоди завданої військовими діями / Refer to the EU Commission and use EU Civil Protection Mechanism for the consultancy and expert support in the development of the methodology of assessment of the environmental damage caused by military actions

- 2.7.2. Шляхом використання EU Civil Protection Mechanism отримати допомогу у визначенні потреб у відновленні українського довкілля / Use the EU Civil Protection Mechanism in the support of determination and assessment of needs in recovery of the Ukrainian environment
- 2.7.3. Долучити міжнародних юристів до підготовки проекту методики з оцінки екологічної шкоди заподіяної атмосферному повітрю та проектів інших методик, розробка яких здійснюється експертними підгрупами Оперативного штабу при Держекоінспекції / Engage international lawyers and attorneys to the process of the development of the methodology on assessments the damage caused by atmospheric air pollution due to the aggression of the russian federation and other drafts of methodologies, that are been developing by the expert subgroups of the Operative Headquarter acting on the basis of the State Environmental Inspectorate of Ukraine

Питання та уточнення/ Questions and comments:

Ігор ЗУБОВИЧ / Ihor ZUBOVYCH, Олена ТУРОС/ Olena TUROS, Марк ЖЕЛЕЗНЯК/ Mark ZHELEZNYAK, Ігор ЖДАНЮК / Ihor ZHDANIUK, Сергій АФАНАСЬЄВ/ Sergiy AFANASYEV, Яків ДІДУХ/ Yakiv DIDUKH, Михайло САВЕНЕЦЬ/ Mykhaylo SAVENETS.

3. Секретаря НЕР **Андрія МОРОЗА**, який звернув увагу на наступне / Secretary of SEC of SEI **Andrii MOROZ** informed about:

- 3.1. Науково-експертною радою Держекоінспекції отримано два звернення від присутніх на засіданні представників адвокатської спільноти, які звернули увагу на наявність юридичної суперечності у формулюванні вимог визначених Порядком визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, затвердженим Постановою КМУ №326 від 20.03.2022 р. в контексті наявних повноважень центральних органів виконавчої влади, що може стати причиною у невиплаті агресором компенсацій за завдану екологічну шкоду / The SEC of SEI received 2 references from the attorneys present at the meeting who paid attention on the legal controversy of the roles and responsibilities of the state authorities according to the Order of the determination damage and losses caused to Ukraine by the military aggression of the russian federation approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine #326 from 20.03.2022, that can be used by the aggressor to avoid paying the compensations to Ukraine for the environmental damage
- 3.2. Науково-експертна рада Держекоінспекції звертається до експертів міжнародних організацій UNEP, UNDP, UNECE та OECD з пропозицією надати зауваження та пропозиції щодо проекту методики, розробленому підгрупою експертів Оперативного штабу при Держекоінспекції / Science-Expert Council of the SEI is referring to the experts of the international organizations UNEP, UNDP, UNECE and OECD with the proposal to provide us with the comments and propositions on the draft of the methodology developed by the expert subgroup of the Operative Headquarter acting on the basis of the State Environmental Inspectorate of Ukraine
- 3.3. Проінформував про набуття Держекоінспекцією членства у міжнародній асоціації IMPEL на безкоштовній основі, що стало можливим завдяки 4-х місячним перемовинам, які здійснювалися з міжнародними партнерами Заступником голови Комітету ВРУ з питань екологічної політики та природокористування **Оленою КРИВОРУЧКІНОЮ** та т.в.о. Голови

Держекоінспекції **Ігорем ЗУБОВИЧЕМ** та повідомив про готовність членів Науково-експертної ради забезпечувати будь-яку методичну, методологічну та експертну підтримку Держекоінспекції для максимально ефективного членства екологічної інспекції у вказаній асоціації / Informed all the participants of the meeting about the beginning of the membership of the State Environmental Inspectorate of Ukraine in IMPEL for free of charge, thanking to a few months agreements hold by the Deputy Head of the Committee of the Ukrainian Parliament on Environmental Policy and Nature Management Ms. **Olena KRYVORUCHKINA** and acting Head of the State Environmental Inspectorate of Ukraine Mr. **Ihor ZUBOVYCH**

ВИРІШИЛИ / CONCLUSIONS:

1. **Рекомендувати Держекоінспекції** звернутися до зазначених у виступі секретаря НЕР Держекоінспекції міжнародних організацій у довідковій сфері з пропозицією надати свої рекомендації щодо наступних питань / **Recommend the State Environmental Inspectorate of Ukraine** to refer to the international organizations mentioned in the secretary's speech to ask for the comments as for the following :
 - a. За якими принципами оцінки екологічних збитків («Шкода природному ресурсу» або «Шкода здоров'ю») має здійснюватися підготовка проекту методик з оцінки екологічних збитків внаслідок збройної агресії РФ / Recommend the principles of the assessment of the environmental losses ("Harm to natural resource" or "harm to human health") that should be used in the development of the methodologies of the assessment of the environmental losses caused by Russian military aggression
 - b. Провести аналіз, рецензування та надати свої зауваження і пропозиції щодо проекту методики з оцінки шкоди заподіяної внаслідок забруднення атмосферного повітря, у зв'язку зі збройною агресією РФ / Analyze, comment and review the draft of the methodology on assessments the damage caused by atmospheric air pollution due to the aggression of the russian federation
2. **Рекомендувати Держекоінспекції** звернутися до Єврокомісії відповідно до законодавства України та використати EU Civil Protection Mechanism для отримання консультацій, експертної підтримки у розробці методик з оцінки екологічної шкоди та отримати допомогу у визначенні потреб у відновленні українського довкілля / **Recommend the State Environmental Inspectorate of Ukraine** to refer to EU Commission to use EU Civil Protection Mechanism use the EU Civil Protection Mechanism in the expert support in the development of the methodologies and in determination and assessment of needs in recovery of the Ukrainian environment
3. **Рекомендувати Держекоінспекції**, у зв'язку з набуттям Держекоінспекцією членства у міжнародній асоціації IMPEL, звернутися до вказаної організації з питаннями визначеними у п. 1 та п. 2 / **Recommend the State Environmental Inspectorate of Ukraine**, due to the IMPEL membership, to refer to IMPEL with the references mentioned in p. 1 and p. 2.
4. **Рекомендувати Держекоінспекції** звернутися до Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України з пропозиціями щодо виконання зобов'язань України за міжнародними договорами з питань, що належать до компетенції Держекоінспекції, зокрема / **Recommend the State Environmental Inspectorate of Ukraine**, to refer to the Minister of the Environmental Protection and Natural resources of Ukraine with the propositions as for the executing Ukraine's obligations for the international agreements on the issues belonging to the SEI competence and responsibility, especially:

- a. Щодо взаємодії з Програмою розвитку ООН / Communication and cooperation with the UNDP
 - b. Щодо взаємодії з IMPEL / Communication and cooperation with IMPEL
 - c. Щодо взаємодії з ОБСЄ / Communication and cooperation with OSCE
 - d. Щодо взаємодії з UNEP / Communication and cooperation with UNEP
 - e. Щодо взаємодії з секретаріатами Рамсарської та Бернської конвенції / Communication and cooperation with the Secretariats of the Bern and Ramsar Convention
 - f. Щодо взаємодії з міжнародними юридичними, адвокатськими, природоохоронними, та іншими організаціями в питаннях, що належать до компетенції Держекоінспекції / Communication and cooperation with the international law, attorney, environmental and other organizations on issues belonging to the SEI competence and responsibility
5. Секретарю НЕР Держекоінспекції звернутися до українських та міжнародних організацій, з метою отримання технічної допомоги у здійсненні перекладу документів з української мови на англійську і в зворотному напрямку для потреб діяльності Науково-експертної ради Держекоінспекції, аналізу та підготовки проектів методик з оцінки екологічних збитків та забезпечення комунікації з міжнародними організаціями та експертами / Secretary of the Science-Expert Council of the State Environmental Inspectorate of Ukraine to refer to the national and international organizations for support in technical assistance in translating documentation from the Ukrainian into English and vice versa for the needs of the members of the SEC of SEI, for the analyzes and development of the methodology drafts in assessment of the environmental losses and providing the communication with the international experts and organizations
6. Провести у період з 25 квітня 2023 р. по 05 травня 2023 р. наступне засідання Науково-експертної ради Держекоінспекції для обговорення юридичних аспектів та механізму стягнення заподіяної внаслідок збройної агресії РФ екологічної шкоди / Hold the next meeting of the SEC of SEI in period from April 25, 2023 till May, 05, 2023 with the topic of the legal aspects and mechanisms of collecting environmental damage caused by russian military aggression.

Рішення прийнято більшістю членів НЕР Держекоінспекції / Decisions adopted by the vast majority of the members of the Science-Expert Council of SEI.

Відповідальні: члени НЕР Держекоінспекції, заступники Голови НЕР Держекоінспекції, секретар НЕР Держекоінспекції / Responsible persons; members of SEC of SEI, Deputy heads of SEC of SEI, secretary of SEC of SEI

Голова НЕР Держекоінспекції /
Head of SEC of SEI

Ігор ЗУБОВИЧ /
Ihor SUBOVYCH

Секретар НЕР Держекоінспекції /
Secretary of SEC of SEI

Андрій МОРОЗ /
Andrii MOROZ